

Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van de Sint-Michiel Middenschool te Leopoldsburg

Hoofdstructuur so

	Pedagogische eenheid	39552-39545
	Instellingsnummer	39552
	Instelling	Sint-Michiel Middenschool
directeur		Herman CUYPERS-Astrid SPAEY
adres		Diestersteenweg 11 - 3970 LEOPOLDSBURG
telefoon		011-34.14.03
fax		011-39.13.61
e-mail		dir.mssm@skynet.be
website/URL		http://www.middenschoolsintmichiel.be/
	Bestuur van de instelling	968081 - VZW Provinciaal Broeders van Liefde te GENT
adres		Stropstraat 119 - 9000 GENT
	Scholengemeenschap	112763 - SGKSO Leopoldsburg te LEOPOLDSBURG
adres		Diestersteenweg 3 - 3970 LEOPOLDSBURG
	CLB	114901 - Vrij CLB West - Limburg te BERINGEN
adres		Sint-Catharinastraat 8 - 3580 BERINGEN
	Dagen van het doorlichtingsbezoek	10/10/2011, 11/10/2011, 13/10/2011, 14/10/2011
	Einddatum van het doorlichtingsbezoek	14/10/2011
	Datum bespreking verslag met de instelling	28/10/2011
	Samenstelling inspectieteam	
	Inspecteur-verslaggever	Liesbet Waumans
	Teamleden	Etienne Gielen Bart Maes Walter Van den Brandt

Deskundige(n) behorend tot de administratie nihil

Externe deskundige(n) nihil

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	4
1. SAMENVATTING	6
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING	7
2.1 Structuuronderdelen/vakken in de focus	7
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus	7
3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGSVOORWAARDEN?	8
3.1 Latijn in het keuzegedeelte van 1A en in de basisoptie Latijn	8
3.2 Nederlands in de A-stroom	9
3.3 Nederlands in de B-stroom	10
4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	10
4.1 Professionalisering	10
4.2 Begeleiding	11
4.3 Evaluatie	12
5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	13
6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	15
6.1 Wat doet de school goed?	15
6.2 Wat kan de school verbeteren?	15
6.3 Wat moet de school verbeteren?	15
7. ADVIES	16
8. REGELING VOOR HET VERVOLG	16

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 geeft haar de opdracht hiertoe.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of ze op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of ze zelfstandig de tekorten kan remediëren.

Het advies in dit verslag heeft betrekking op alle erkenningsvoorwaarden uitgezonderd de voorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en woonbaarheid.

Vanaf het schooljaar 2011-2012 vindt de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende woonbaarheid, veiligheid en hygiëne gelijktijdig met de doorlichting plaats. Deze controle op woonbaarheid, veiligheid en hygiëne resulteert in een afzonderlijk verslag. Alle verslagen worden gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

Meer info over het CIPO-referentiekader vindt u op www.onderwijsinspectie.be.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en de verslaggeving.

Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie de onderwijsdoelstellingen en de procesindicatoren of -variabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens het doorlichtingsbezoek.

Tijdens het doorlichtingsbezoek verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag vangt aan met een voor het brede publiek toegankelijke samenvatting. Het vervolgt met een beschrijving van de doorlichtingsfocus.

Tijdens een doorlichting zoeken de onderwijsinspecteurs een antwoord op drie onderzoeksvragen:

- In welke mate voldoet de instelling aan de onderwijsdoelstellingen? (het erkenningsonderzoek)
- In welke mate onderzoekt en bewaakt de instelling op een systematische manier de kwaliteit van de processen zodat deze bijdragen tot het bereiken/nastreven van de onderwijsdoelstellingen? (het kwaliteitsonderzoek)
- Is er in de instelling een algemeen beleid dat het mogelijk maakt om zelfstandig tekorten weg te werken? (het onderzoek 'algemeen beleid')

In drie hoofdstukken geeft de onderwijsinspectie een antwoord op deze vragen.

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°). Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Om de kwaliteit van de processen in kaart te brengen gebruikt de onderwijsinspectie een kwaliteitswijzer. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de instelling bij haar activiteiten aandacht heeft voor

- doelgerichtheid: welke doelen stelt de instelling voorop?
- ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de instelling om efficiënt en doelgericht te werken?
- doeltreffendheid: worden de doelen bereikt en gaat de instelling dit na?
- ontwikkeling: heeft de instelling aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

Meer informatie over de kwaliteitswijzer vindt u eveneens op www.onderwijsinspectie.be.

Wat de instelling goed doet, wat de instelling kan verbeteren en wat de instelling moet verbeteren komt aan bod bij 'Sterktes en zwaktes van de instelling'.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de instelling de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en/of cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. SAMENVATTING

De Sint-Michiël Middenschool en de Bovenbouw Sint-Michiël zijn scholen van het schoolbestuur van de VZW Provinciaal Broeders van Liefde te Gent. Zij vormen samen een pedagogische eenheid en worden in het verslag verder als de school vermeld, tenzij het specifieke gegevens over de middenschool of de bovenbouw betreft². Zij zijn gelegen op een afzonderlijke campus, weliswaar in dezelfde straat. Beide scholen vormen samen met Sint-Ferdinand te Lummen, een school voor buitengewoon secundair onderwijs de scholengemeenschap SGKSO³ Leopoldsburg. De middenschool heeft een breed studieraanbod in de A- en de B-stroom. De bovenbouw organiseert onderwijs in de onderwijsvormen aso, bso en tso. In het aso betreft het studierichtingen binnen de polen Economie, Latijn, Moderne talen, Wetenschappen en Wiskunde. In het bso en tso worden de studiegebieden Handel en Personenzorg ingericht. Het leerlingenaantal in beide scholen is sedert de vorige doorlichting gedaald, vooral in de A-stroom en het aso. In het bso en tso neemt het aantal leerlingen toe.

Het schoolbestuur heeft recentelijk, zoals in al haar scholen, de beleidsstructuur van de school herschikt in een directieteam van drie personen met de functies van algemeen, pedagogisch en financieel-logistiek directeur. Hiermee beoogt men het beleidsvoerend vermogen van de school te verhogen en de besluitvorming in consensus te voeren. Aan de basis van deze beleidsherschikking ligt de vraag naar een nauwere afstemming en samenwerking tussen de middenschool en de bovenbouw. Hiervoor zijn reeds een aantal gezamenlijke initiatieven genomen, maar het proces van afstemming is nog in ontwikkeling. Een ander actiepunt van de school is het bevorderen en het herbepalen van het imago en het profiel van de school, en dit n.a.v. het dalende leerlingenaantal en een groeiende instroom van kansarme en allochtone leerlingen. Het schoolbestuur levert een heel aantal degelijk uitgewerkte beleidsondersteunende visieteksten aan m.b.t. de pedagogische schoolwerking. Deze liggen aan de basis van het schoolwerkplan dat op dit ogenblik wordt geactualiseerd. Inzake talenbeleid concentreert de school zich voorlopig op het uitwerken en het stimuleren van een taalbeleid rond de Nederlandse taalvaardigheid. Naast aandacht voor een keurig taalgebruik en voor het Nederlands als instructietaal, draagt de school ook zorg voor een correcte externe communicatie. Een algemene aandacht voor een correct Nederlands taalgebruik wordt echter nog niet door alle vakgroepen ondersteund.

De leerplanrealisatie in de doorgelichte vakken is uiteenlopend. Voor Latijn in de eerste en derde graad en fysica in de derde graad zijn er een aantal lacunes in de leerplanrealisatie. Voor de meeste vakken, studiegebieden of polen zijn er opmerkingen en aanbevelingen voor meer actief en zelfstandig leren vanuit authentieke contexten en het uitwerken van horizontale en verticale leerlijnen en afspraken. In sociale en technische wetenschappen in de derde graad zijn de integrale opdrachten geïntegreerd uitgewerkt. In de derde graad worden in de doorgelichte polen de specifieke eindtermen m.b.t. onderzoekscompetentie onvoldoende of slechts fragmentarisch, weinig doelgericht en planmatig gerealiseerd. Er is voor alle polen nood aan overleg hierover.

Het welzijnsbeleid voldoet in de middenschool. In de bovenbouw zijn er problemen met de brandveiligheid, de bewoonbaarheid en de sanitaire installaties van het oude gebouw die leiden tot een in de tijd beperkt gunstig advies.

De leerbegeleiding is een van de steunpilaren van het schoolbeleid en ze kan bogen op een sterke organisatie op schoolniveau. In de middenschool wordt het belang van een goede studiemethode benadrukt. Leerlingen beoordelen die ook zelf via een document voor foutenanalyse. De bovenbouw voorziet voor leerlingen met tekorten in extra

² De hoofdstukken 4 en 5 in het doorlichtingsverslag betreffen beide scholen en zijn gemeenschappelijk voor beide verslagen.

³ SGKSO: Scholengemeenschap Katholiek Secundair Onderwijs

remediëring. Op vakniveau worden ondersteunende initiatieven rond leerbegeleiding op touw gezet, maar de aandacht voor leerstrategieën is vakgebonden en veeleer beperkt.

De evaluatiepraktijk wordt aangestuurd via een sterk uitgewerkt organisatorisch kader met afspraken die in het schoolwerkplan en in het schoolreglement worden toegelicht. De school investeerde prioritair in de professionalisering van de evaluatiepraktijk van enkele vakgroepen. In de middenschool is de beoogde brede, permanente evaluatie nog niet geïmplementeerd. In een aantal gevallen, ook in de bovenbouw, wordt het niveau van de evaluatie gehypothekeerd door een al te reproductiegerichte evaluatie. De school slaagt in haar prospectief deliberatiebeleid. Dit blijkt, rekening houdend met de vrij moeilijke sociaal-economische kenmerken van de leerlingpopulatie en met de positieve resultaten in het vervolgonderwijs, uit de attesteringscijfers. De motivering van de B- en C-attesten gebeurt evenwel in te beperkte mate op basis van begeleidingsinitiatieven.

Inzake deskundigheidsbevordering heeft de school een beperkt nascholingsplan opgesteld. De eigen begeleidingsdienst van het schoolbestuur is meer gericht op algemene pedagogische begeleiding naast vakgebonden ondersteuning. De school ziet in haar interne werking veel kansen voor professionalisering. Vakgebonden volgen personeelsleden nascholing bij externe instanties. Het multipliceren van de verworven deskundigheid is evenwel niet altijd verzekerd. In de lespraktijk worden dan ook uiteenlopende didactische competenties vastgesteld. De school plant collegiale visitaties met het oog op een grotere gelijkgerichtheid.

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie structuuronderdelen/vakken en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

De resultaten van de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende woonbaarheid, veiligheid en hygiëne, vindt u terug in een afzonderlijk verslag.

2.1 Structuuronderdelen/vakken in de focus

Studierichting per graad		Basisvorming	Keuze/Specifiek gedeelte
Graad 1	A	Nederlands	
Graad 1	B	Nederlands	
Graad 1	Latijn		Latijn

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Personeel
Professionalisering
Deskundigheidsbevordering
Logistiek
Welzijn
Veiligheid
Gezondheid en hygiëne
Onderwijs
Begeleiding
Leerbegeleiding
Evaluatie
Evaluatiepraktijk

3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGS-VOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde structuuronderdelen/vakken het volgende op:

3.1 Latijn in het keuzegedeelte van 1A en in de basisoptie Latijn

Voldoet niet

Motivering

- De leerplanrealisatie voldoet niet wegens het niet realiseren van de leerplandoelstellingen 42 t.e.m. 46⁴ voor de initiatie Grieks. Dat blijkt o.a. uit de leerlingennotities en –agenda's en de evaluatiedocumenten.
- Binnen de vakgroepwerking met de bovenbouw is op dit ogenblik de continuïteit tussen de eerste en tweede graad niet optimaal. Verder is er nood aan vakgebonden didactische professionalisering inzake valentiegrammatica en lectuurmethode.
- Voor de verwerving van grammatica werkt men intentioneel aan een aanpak in functie van lectuur, maar dat gebeurt nog niet systematisch. Nieuwe leerstof wordt niet altijd inductief en in zinsverband aangebracht. Het inoefenen en de evaluatie van morfologische items gebeuren nog grotendeels serieel en buiten betekenisvolle context. Syntactische items worden uiteraard in zinsverband behandeld, maar deze zinnen zijn soms zeer artificieel en het duiden van de grammaticale toepassing primeert op het lezen.
- Inzake vocabularium is er goede aandacht voor woordverwantschap en het voortleven ervan in moderne talen, maar de aanbrenge en het toetsen gebeuren buiten zinsverband.
- Lectuur is een vast onderdeel in de lessen, maar de hoeveelheid gelezen teksten is veeleer beperkt. Tot nog toe is er weinig werk gemaakt van het uitwerken en aanleren van een lectuurmethode. Recentelijk zijn er in de context van het nieuwe leerplan en het daaraan verbonden nieuwe leerboek hiervoor evenwel goede aanzetten, o.a. door het splitsen in woordgroepen. Het lezen dient evenwel een centralere plaats te krijgen in het leerproces van de leerlingen om zo voldoende leesvaardigheid te ontwikkelen.
- Cultuur komt aan bod met losse items, maar de verwerking gebeurt degelijk, met goede ondersteuning van beeldmateriaal. Er zijn ook extramurale activiteiten.
- Er is tijdens het onderwijs globaal goede aandacht voor leerbegeleiding. De schoolopdracht inzake leren leren en talenbeleid wordt ter harte genomen. Er zijn zinvolle studietips, leerstofoverzichten voor de proefwerken en documenten voor zelfevaluatie. Het dagelijks toetsen van vocabularium en de klassikale correctie van taken en toetsen zijn zeer tijdrovend.
- Grammatica en vocabularium worden zeer frequent getoetst, maar voornamelijk op kennis- en reproductieniveau. In de repetitietoetsen en de proefwerken komen de verschillende leerplancomponenten evenwichtiger aan bod. Er zijn aanzetten voor het toetsen van leesvaardigheid via fragmenten niet-behandelde tekst, maar deze zijn te kort om deel uit te maken van het leerproces en om voldoende voor te bereiden op het proefwerk.

⁴ Leerplan D/2011/7841/001

3.2 Nederlands in de A-stroom

Voldoet

Motivering

- De vakgroep zoekt voorslagnog naar een betere afstemming van de onderwijspraktijk op de visie van de hernieuwde eindtermen en leerplannen. Via onder meer nascholing wordt getracht de nodige deskundigheid in huis te halen. Het gevaar schuilt voorlopig in een te grote leerboek- en grammaticagerichtheid.
- De resultaten zijn goed en de klasgemiddeldes liggen meestal vrij hoog. Voor een aantal taalzwakkere leerlingen wordt in het eerste leerjaar een bijkomend lesuur ondersteunend Nederlands aangeboden. Daarnaast voorziet de lessenrooster van het eerste leerjaar in een bijkomend uur taalvaardigheid voor de klasgroepen zonder Latijn in het pakket. De inhoudelijke invulling van dit lesuur is echter vrij breed, de doelstellingen ervan zijn niet erg duidelijk en de vlag dekt de lading onvoldoende. De aandacht voor differentiatie tussen de verschillende lesgroepen of binnen eenzelfde lesgroep is vrij beperkt, waardoor soms de nodige uitdaging ontbreekt.
- Op schoolniveau gaat veel aandacht uit naar de studiebegeleiding en de remediërende zorg. Voor leerlingen met leermoeilijkheden worden goed gedocumenteerde handelingsplannen uitgewerkt. De leerkrachten besteden aandacht aan orde in cursussen en toetsmateriaal en ze zijn vlot bereikbaar voor bijkomende uitleg of remediëring. Vanaf dit schooljaar wordt de school- en instructietaal onder bijzondere belangstelling geplaatst.
- De verschillende componenten van het leerplan worden behandeld, maar het bevorderen van de taalvaardigheden wordt nog niet als de belangrijkste bouwsteen van het leerproces vooropgesteld. De receptieve en productieve vaardigheden komen wel regelmatig aan bod, maar nog onvoldoende vanuit een doelgerichte en geïntegreerde visie op het taalvaardigheidsonderwijs.
- De taalvaardigheden worden meestal geïsoleerd ingeoeft en de verscheidenheid in het aanbod van luister- en spreektaken is vrij beperkt. Bovendien worden de vaardigheden onvoldoende vanuit een leer- en groeiproces benaderd en geëvalueerd.
- De relatie tussen de componenten taalbeschouwing en taalvaardigheid wordt onvoldoende benadrukt. Taalbeschouwende aspecten worden zelden benaderd vanuit een inductieve methode. Leerlingen worden nog onvoldoende aangemoedigd om na te denken over hun eigen of andermans taalgebruik. Grammatica wordt systematisch behandeld, maar wordt te weinig gekaderd en ingeoeft in betekenisvolle of functionele contexten. Daarnaast ontbreekt het meestal aan het inzetten van ondersteunende strategieën, zoals bijvoorbeeld het analyseren van tekststructuren, het ontdekken van woordvormingsstrategieën, het aanwenden van stappenplannen voor spelling of het toepassen van verschillende vormen van luisteren en lezen.
- De literatuurcomponent vertrekt voldoende vanuit de leeservaring. De doelen zijn gericht op het leesplezier en op de aanzet tot literaire competentie, waarbij zowel de tekstverwerking als creatieve opdrachten aan bod komen.
- De school levert inspanningen om audiovisuele ondersteuning en ICT-integratie mogelijk te maken. De integratie ervan verloopt echter mondjesmaat. Ook het gebruik van taal- en taakgerichte werkvormen behoort nog niet tot de dagelijkse praktijk.
- In de summatieve evaluatie (door de school 'grote toetsen' genoemd) worden alle leerplancomponenten bevraagd en beoordeeld. De beoordeling van de taalvaardigheden berust echter sterk op momentopnames of op het gefragmenteerd verzamelen van evaluatiemateriaal. Het proces en de bijhorende attitudes worden zelden in kaart gebracht. In de resultaten van het dagelijks werk, grotendeels gebaseerd op 'controletoeetsen', krijgen de taalbeschouwende aspecten een te sterk overwicht in het te behalen puntentotaal. Over het algemeen wordt veel onderwijstijd uitgetrokken voor de evaluatiepraktijk, onder meer omdat de vaardigheden de week voorafgaand aan de examens geëvalueerd worden.

- Rond het vastleggen van evaluatiecriteria voor de vaardigheden werden nog weinig afspraken gemaakt. De criteria zijn soms onvoldoende duidelijk, doorzichtig en op maat van de betrokken leerlingen.
- De vakgroep heeft getracht een afstemming van haar programma op dat van het basisonderwijs te realiseren. Het uitzetten van leerlijnen over de leerjaren en graden heen staat nog in een beginfase. Leerlijnen zijn nog weinig geconcretiseerd in het verwerkingsniveau en in de moeilijkheidsgraad van de opdrachten. Verder ontbreekt een groeilijn in het hanteren van de evaluatiecriteria.

3.3 Nederlands in de B-stroom

Voldoet

Motivering

- In het onderwijsleerproces wordt de klemtoon voldoende gelegd op de ontwikkeling van de praktische taalvaardigheid van de leerlingen. Nochtans leren de leerlingen nog niet voldoende na te denken over hun taalgebruik en over het hanteren van taal in verschillende communicatiesituaties.
- Taalbeschouwende elementen worden te weinig vanuit zinvolle en levensechte contexten aangebracht en ingeoeft. De communicatiefunctie van de taal als toegang tot de maatschappij en als hefboom tot deelname aan de samenleving staat soms onvoldoende centraal. Met het regelmatig inlassen van actueel tekstmateriaal wordt hierbij wel aansluiting gezocht.
- Er wordt rekening gehouden met de kenmerken van de leerlingen en waar mogelijk wordt gedifferentieerd. De grootte en heterogeniteit van de klasgroepen maken echter dat dit geen gemakkelijke opdracht is. Het hanteren van activerende werkvormen of van vormen van begeleid zelfstandig leren behoort regelmatig tot de onderwijspraktijk, wat mogelijkheden biedt tot maatwerk.
- De leerlingen worden voldoende begeleid en ondersteund in hun leerproces. Leerlingen met taal- of leermoeilijkheden kunnen genieten van compenserende maatregelen. Het schoolbeleid tracht met het toevoegen van een lesuur 'taalvaardigheid' extra aandacht aan communicatie te besteden. De meerwaarde hiervan is echter niet erg duidelijk aangezien het leerplan de taalvaardigheden reeds prioritair plaatst.
- De evaluatiepraktijk is onvoldoende evenwichtig afgestemd op de leerplandoelen. De grammaticale component wordt te sterk benadrukt en krijgt een overwicht in de puntenverdeling. Daarnaast zijn de evaluatiecriteria voor de taalvaardigheden nog niet voldoende op maat van de leerling uitgewerkt. Zelf- en peerevaluatie behoren dan weer regelmatig tot de evaluatiepraktijk en dragen bij tot het reflecterend vermogen van de leerlingen.

4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert het volgende op:

4.1 Professionalisering

4.1.1 Deskundigheidsbevordering

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning
- ontwikkeling.

Motivering

- De school heeft een nascholingsplan opgesteld, maar dat sluit niet altijd aan bij de prioriteiten in het schoolwerkplan. Het is ingedeeld in de rubrieken algemeen pedagogisch-didactische nascholing, verplichte nascholingen, o.a. voor de preventieadviseur, ICT, GOK en vakoverschrijdende eindtermen. Verder ziet de school voor de professionalisering van haar personeelsleden een brede waaier van schoolinterne activiteiten, zoals het eigen opvoedingsproject, de voorbereiding en de feedback van functioneringsgesprekken, vakgroepwerking,
- Het schoolbestuur heeft een eigen begeleidingsdienst die vooral gericht is op school- en algemeen didactische ondersteuning en in mindere mate op vakbegeleiding. Deze ondersteuning gebeurt op basis van op voorhand vastgelegde prioriteiten. Vakgebonden volgen leraren nascholing bij externe instanties. Het schoolbeleid legt nadruk op de multiplicatie ervan, maar in de praktijk blijkt dat niet altijd te gebeuren.
- De nascholingsbehoeften van de leraren worden in de eerste graad bevraagd via het jaarlijkse desiderataformulier. In de bovenbouw worden die kenbaar gemaakt via de verslagen van de vakgroepwerking en een enquête over nascholing.
- De nascholingsgelden worden volledig besteed en de school voegt nog uit eigen middelen bij.
- Een aantal elementen belemmert mogelijk de professionalisering. Door de kleinschaligheid van de school, vooral van het aso, en door de kleine scholengemeenschap hebben leraren een beperkte gelegenheid tot vakgebonden overleg en samenwerking. De begeleidingsdienst van het schoolbestuur biedt vraaggestuurd vakgebonden overleg aan, maar er wordt niet altijd gebruik gemaakt van dat aanbod. In een aantal vakken, o.a. voor Latijn, blijkt die nood.
- In de lespraktijk werden uiteenlopende vakdidactische competenties vastgesteld. Ook het verticale en horizontale overleg binnen vak- en poolgroepen, o.a. voor wat het uitschrijven van leerlijnen betreft, blijkt niet altijd optimaal. Om meer te reflecteren en professionaliseren plant het schoolbestuur schooloverschrijdend – tussen de scholen van het schoolbestuur – collegiale visitaties.

4.2 Begeleiding

4.2.1 Leerbegeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning
- doeltreffendheid
- ontwikkeling.

Motivering

- De leerbegeleiding is een van de steunpilaren van het schoolbeleid en ze kan bogen op een sterke organisatie op schoolniveau. Vanuit de intentie om de pedagogische eenheid van de school te versterken, wordt vanaf dit schooljaar getracht de aanpak van de leerbegeleiding verder te stroomlijnen. Op het niveau van de klas en de vakgroepen liggen immers nog kansen tot verdere ontwikkeling.
- In de eerste graad wordt het belang van een goede studiemethode benadrukt. Zowel de leerling als zijn ouders worden mee verantwoordelijk gesteld voor het leerproces. Van overleg en communicatie met de ouders wordt frequent gebruik gemaakt.
- Naast het inwinnen van informatie bij de inschrijving en het doorstromen van gegevens uit het basisonderwijs, maakt de school ook werk van een diagnose van de talige situatie van de leerling. Hieruit voortvloeiend krijgen leerlingen met taalachterstand een bijkomend lesuur ondersteunend Nederlands in het eerste leerjaar. Daarnaast voorziet de school in dit leerjaar ook in de mogelijkheid tot ofwel verdieping ofwel ondersteuning

voor wiskunde of Frans. Op basis van een regelmatige evaluatie is een verandering van keuze-uur in de loop van het schooljaar mogelijk.

- Op preventief vlak dient een algemene brochure rond leren leren voor de nodige houvast te zorgen. Er wordt hierbij vooral gefocust op het belang van studieplanning en orde. De methodieken worden echter nog onvoldoende verbonden aan de vakoverschrijdende eindtermen leren leren.
- Op remediërend vlak bestaat in de eerste graad de mogelijkheid gebruik te maken van een reeks begeleide avondstudies waarin een aantal geselecteerde leerlingen de mogelijkheid krijgen hun studiemethode en -houding bij te schaven. Een maatregel gericht op het bijsturen van de studie-inzet is het begeleidingscontract.
- Leerlingen met specifieke en geattesteerde leermoeilijkheden kunnen waar nodig terugvallen op aangepaste maatregelen en individuele begeleiding. Goed gedocumenteerde handelingsplannen worden ter beschikking gesteld van de betrokken leraren.
- Na de proefwerken wordt voor de hoofdvakken in de eerste graad door de leerlingen een formulier voor een foutenanalyse ingevuld. Naast de inzet en de studiehouding worden de tekorten per onderdeel geanalyseerd. De leerling kan op basis hiervan zijn leermethode en studiehouding bijsturen via werkpunten.
- Om leerlingen die achterstand dreigen op te lopen een duwtje in de rug te geven, wordt op vraag van de klassenraad in de tweede en derde graad tweemaal per jaar gedurende vier weken een remediëringsuur georganiseerd. Dit initiatief is reeds op zijn doeltreffendheid geëvalueerd en zowel de leraren als de leerlingen waarderen de opzet.
- Op vakniveau worden wel een aantal ondersteunende initiatieven rond leerbegeleiding op touw gezet, zoals studietips en overzichten van de examenleerstof, maar de aandacht voor leerstrategieën is vakgebonden en veeleer beperkt.
- Alle begeleidende en remediërende initiatieven worden geïnventariseerd in een digitaal leerlingvolgsysteem, maar de verzamelde gegevens worden nog onvoldoende aangewend voor de motivering van de attestering en voor een verdere studieoriëntering. De cel leerlingenbegeleiding evalueert wekelijks de ontwikkelingen op leer- en leefgebied en ze tekent de nodige begeleidende stappen uit.
- Om de leerlingen van het tweede leerjaar van de derde graad aso voor te bereiden op het voortgezet onderwijs dienen ze een studiepakket uit het hoger onderwijs te verwerken als zelfstudie. Een aansluiting van dit initiatief bij de specifieke eindtermen kan een meerwaarde inhouden.

4.3 Evaluatie

4.3.1 Evaluatiepraktijk

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning
- ontwikkeling.

Motivering

- De evaluatiepraktijk is gekaderd binnen een aantal uitgangspunten die deel uitmaken van de onderwijsvisie van de school. Zo blijkt dat, zoals de school beoogt, evaluatieresultaten aanleiding geven tot remediëring en bijsturing van het leerproces. De ambitie om de brugfunctie van de eerste graad onder meer te realiseren via permanente evaluatie, is minder goed gelukt: er zijn veel vakken die via het toetsen van grote gehelen periodiek worden geëvalueerd. In de eerste graad neemt de evaluatie door al te reproductieve bevraging bovendien al te veel onderwijstijd in beslag. Er worden nog kansen gemist voor een meer procesgerichte evaluatie.

- De school hecht ook veel belang aan een breed en prospectief deliberatiebeleid waarbij het kansen bieden aan leerlingen centraal staat. In vergelijking met referentiescholen (scholen met een gelijkaardige context) lopen in de eerste graad iets meer leerlingen dan gemiddeld tegen een B-attest aan. De oorzaken zijn vooral te vinden in het eerste leerjaar A, in Mechanica-elektriciteit en in Sociale en technische vorming. De attestering in de tweede en de derde graad wijkt globaal niet af van het gemiddelde van de referentiescholen maar er zijn verschillen per graad en per onderwijsvorm. Zo zijn er bijvoorbeeld nogal wat B- en C-attesten in de tweede graad Economie en C-attesten in de derde graad Economie-moderne talen en meer A-attesten dan gemiddeld in het bso. Globaal genomen stijgt het aantal C-attesten licht in de eerste graad en is er een significante daling in de tweede en de derde graad (evoluties vanaf het schooljaar 2007-2008). Rekening houdend met de vrij moeilijke sociaal-economische kenmerken van de leerlingenpopulatie (zoals in vergelijking met andere scholen een vrij hoog aandeel andere thuistaal dan Nederlands, hoger aandeel studietoelage) en met de positieve resultaten in het vervolgonderwijs, tonen deze tendensen op het vlak van attestering aan dat de school slaagt in haar prospectief deliberatiebeleid. De motivering van de B- en C-attesten gebeurt evenwel in te beperkte mate op basis van begeleidingsinitiatieven.
- De evaluatiepraktijk wordt aangestuurd via een sterk uitgewerkt organisatorisch kader met afspraken die in het schoolwerkplan en het schoolreglement worden toegelicht. Zo zijn er duidelijke afspraken over de functie en het gebruik van verschillende toetsvormen ('priktoetsen', 'controletoeetsen', 'grote toetsen'), gedifferentieerd per graad en/of onderwijsvorm. Er zijn ook afspraken over de toetsfrequentie en over de spreiding van toetsmomenten (bijvoorbeeld drie proefwerkreeksen in de tweede en twee in de derde graad, vaste toetsdagen per klas in de derde graad aso en tso. In de verhouding dagelijks werk-proefwerk wordt gedifferentieerd tussen de onderwijsvormen in de tweede en de derde graad. De cijfers op de synthesesrapporten worden gewogen volgens het aantal uren per vak en in de tweede en derde graad ook volgens de duur van de evaluatieperiode.
- De school investeerde prioritair in de professionalisering van de evaluatiepraktijk van enkele vakgroepen. De noodzaak daartoe bleek uit de studieresultaten en attesteringgegevens. De school ondersteunt haar personeel ook via het ter beschikking stellen van instrumenten voor bijvoorbeeld zelf- of peerevaluatie. Leerkrachten passen deze instrumenten volgens eigen inzichten aan.
- De doorlichting van verschillende vakken toonde aan dat een schoolbrede opvolging en professionalisering van de evaluatiepraktijk nodig is voor een betere afstemming op de leerplannen, voor het dichter aansluiten van de evaluatie bij de lespraktijk en voor een optimale onderlinge afstemming van de verschillende toetsvormen.
- De evaluatiepraktijk is onderwerp van voortdurende aandacht in de school. Dit blijkt uit de prioriteiten in het schoolwerkplan en uit voorbeelden zoals het gefaseerd invoeren van nieuwe rapporten in de eerste graad of het invoeren van tussentijdse grote toetsen in de derde graad met het oog op een beter begeleide overgang vanuit de tweede graad. Ook verzamelt en analyseert de school nogal wat gegevens met het oog op het opvolgen en bijsturen van haar deliberatiebeleid.

5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op:

- Het schoolbestuur heeft recentelijk, zoals in al haar scholen, een herschikking van de beleidsstructuur doorgevoerd en kiest hierbij uitdrukkelijk voor een directieteam van drie personen met een opsplitsing van bevoegdheden voor een algemeen directeur, een pedagogisch directeur en een financieel-logistiek directeur. Hiermee beoogt het bestuur het beleidsvoerend vermogen te optimaliseren en benadrukt het belang van besluitvorming in consensus.

- Aan de basis van deze beleidsherschikking ligt de vraag naar een nauwere afstemming en samenwerking tussen de middenschool en de bovenbouw. In het verleden bestond er wel overleg tussen beide scholen, maar ze functioneerden toch als twee aparte scholen. De samenwerking zal in een eerste fase worden uitgewerkt via een gemeenschappelijke cel leerlingenbegeleiding en via de taakinvulling van de coördinatoren van de verschillende schoolwerkgroepen. Verder zijn er een aantal initiatieven genomen voor gemeenschappelijke werking van beide scholen, zoals de pedagogische studiedag, personeelsvergaderingen en vakgroepwerking. In de uitwerking zijn er evenwel nog restanten van de vroegere werking per campus, zoals de aanwerving van personeelsleden en de functionerings- en evaluatiegesprekken.
- Het schoolbestuur levert een heel aantal degelijk uitgewerkte beleidsondersteunende visieteksten aan m.b.t. de pedagogische schoolwerking (algemeen pedagogisch project, GOK, vakoverschrijdende eindtermen, talenbeleid, vakgroepwerking, evaluatie en rapportering, ...). Deze liggen aan de basis van het schoolwerkplan dat vanuit de middenschool wordt gedigitaliseerd, geactualiseerd.
- Schooloverschrijdend participeert het directieteam aan overleg en werkgroepen met de andere scholen van hetzelfde schoolbestuur over diverse thema's, zoals evalueren en rapporteren, gemengde leerlingeninstroom, het middenkader in de school, ...
- Er is in de school goede aandacht voor kwaliteitszorg. In een recente sterkte-zwakteanalyse werd de algemene schoolwerking door alle personeelsleden onderzocht. De gegevens werden zorgvuldig geanalyseerd en in kaart gebracht. Daaruit selecteerde men twee prioritaire actiepunten met acties, doelstellingen en effecten. Concreet betreft het de reeds vermelde samenwerking tussen beide scholen en het bevorderen van het imago van de school. De school kampt namelijk met een dalend leerlingenaantal en een groeiende instroom van kansarme en allochtone leerlingen. Een nieuw profiel moet de school opnieuw aantrekkelijk maken voor een groter aantal leerlingen uit de regio.
- Inzake participatie en besluitvorming functioneren de officiële en een aantal officieuze participatieorganen. De schoolleiding kwam tegemoet aan het mindere welbevinden van de personeelsleden over het algemeen schoolbeleid m.b.t. participatie, betrokkenheid en communicatie door het invoeren van interactieve personeelsvergaderingen en actieve deelname aan werkgroepen, o.a. inzake de prioritaire actiepunten. In de middenschool is het draagvlak voor verandering en vernieuwing evenwel minder uitgesproken. Het is een belangrijk aandachtspunt voor het schoolbeleid om alle geledingen te motiveren voor en te betrekken bij het veranderingsmanagement.
- De school concentreert zich wat betreft haar talenbeleid voorlopig op het uitwerken en het stimuleren van een taalbeleid rond de Nederlandse taalvaardigheid. Naast aandacht voor een keurig taalgebruik en voor het Nederlands als instructietaal, draagt de school ook zorg voor een correcte externe communicatie. Een algemene aandacht voor een correct Nederlands taalgebruik wordt echter nog niet door alle vakgroepen ondersteund.

6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- De leerbegeleiding.
- De organisatie van de evaluatiepraktijk.

Wat betreft het algemeen beleid:

- De beleidsmatige dynamiek met het oog op de realisatie van de pedagogische eenheid.
- De aandacht voor een duidelijke schoolprofilering.
- Aspecten van kwaliteitszorg.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- De afstemming van de evaluatie op de leerplandoelen.
- De implementatie en de multiplicatie van vakgebonden deskundigheidsbevordering.

Wat betreft het algemeen beleid:

- De beleidsmatige aansturing en opvolging van de leerplanrealisatie.
- Het creëren van een voldoende draagvlak voor het introduceren van vernieuwingen.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- De leerplanrealisatie voor Latijn.

7. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

BEPERKT GUNSTIG

omwille van het onvoldoende realiseren van de leerplandoelstellingen voor

STRUCTUURONDERDEEL		Basisvorming	Keuze/Specifiek gedeelte
Graad 1	Latijn		Latijn

8. REGELING VOOR HET VERVOLG

Het bestuur van de instelling moet **vanaf 1 oktober 2014** kunnen aantonen dat de tekorten met een beperkt gunstig in voldoende mate werden geremedieerd.

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Liesbet Waumans

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname

Het bestuur of zijn gemandateerde

Herman Cuypers

Astrid Spaey